

Incipit libellus editus p magm Nicolau de lyra e
dinto minor thologie pfectorem in quo sunt puicerr
me qones iudaca puda in catholica fide improbares.

Quimo queritur utrum

ex scripturis receptis a iudeis possit effi
cariter pbati saluatore nrm fuisse deum
et hoiem Et arguit primo q sic qz tamen
qd duo includit vnu qd paret ad psona

xpi. qz sic dicitur hō. aliud ad tps sez qz sic xpi mysteriū
pplertū. ideo de vtroqz arguit. Et pmo p id qd hē hēre
mie. xxiij. ecce dies veniāt dicit dñs et suscitabo dauid
germen iustu. Et qz piz xpm. pmissum et semie dauid.
et p dñs vni hoiem. et sequit in eadē auctē q de xpo loqui
tur. In dieb' illis saluabit iuda et isrl habitabit pnden
ter. et h est nomē q vocabūt est dñs iustus noier. et qz
eius diuinitas. De scdo vics de tpe arguit p illud Ag
get. q. vbi de xpo dicit. Amier desideratus ceteris gemitio
et replebo domū istā glā dicit dñs et exerit iustū. pphera autē
ibi loquebat et de qd dicit edificata a filijs isrl post redi
tum de captiuitate babilonica. gstante illa domo venit
xpus. domus autē illa destructa fuit. xij. anno a passione
dñi p Tyrū et vespasianū. g ante erat ppletū xpi mysteriū
Et sic piz ppositū. In pteritū aut arguit qz iterum: os
sunt et fuerūt multi hoies ingemoli et in scripturis leg. s
et pphaz. valde stud. vbi si p dicitā possent pberi est ca
ter p scripturas ab eis receptas no cēt veritate q tamā
sterisient in tali errore agūt. Et cōideo hic sunt princi
paliter duo intendenda. Prīmū est qz sunt scripturē a
iudeis recepte. Scdm vtrū p dicitā possunt p illas scri
pturas pbati pbatione efficaci. Circa primū sciendū
qz libri canonica vete. testa. sunt ab eis recepti. tanqz deo
in spirante scripti. et sunt in vniuerso. xxiij. sm antiquam
pputationē et. xxiij. sm modernā. qz lamētatiōes dēere
mie. et hē rutū pōnūt mō p duobz libris a libris hie
remie et iudicū legatis. De istis autē libris aliq dicitur le
gales sez quinqz libri moysi. et sunt in primo ordine apd
iudeos. aliq dicitur pphales sez iohie iudicū. samuel. ad
est primū et scdo. Regū. Malachim. a. tertiū et qrtū regum
Esa. hēre. Esch. et liber. xij. pphaz q dicit tereasta. et isti
octo sunt in scdo ordine. Reliqz vō dicitur agiographi. i.
scripturē sciē vel scdo scripturē. Et sunt isti. liber Job. li
ber psalmoz. pabole ecclesiaste s. cātica canicoz. paly
pomenon. daniel. esdra. et hester. xiiij. lamentatiōes hie
remie. et isti sunt in tertio ordine. Cōsiderandū etiā qz
isti libri sunt apd eos mltiplr cōscripti. vno mō pure he
braice. et sic pmo traditi sunt. vics smone hebraico cū lris
hebraicis. Alio mō hebraice sz no pure. vics smone chal
daico. sz lris hebraicis. Sed qz hebraicū et chaldaicū. sūt
idiomata pinqz eundē numex lraz hēria. qz lre qzuis. di
scerepēt in figura tñ quēnūt in sono et vute vt dicit hie
ro. in plogo galea. o. rtiō vnu idioma pōt facilliter scribi
p lras alter. us. Hoc igit mō plures scripserūt vetus te
stamentū et maxime ionathan filius oriel cui scriptura
est ita autērica apd hebreos q nullus adhuc ausus fuit
sibi dicitere. ppter qd in libris notabilibz iudeoz ponit
hebraicū pur in vna colūna et chaldaicū scriptus av isto
ionathan lris hebraicis in altera. et vtunt iudei isto chal
daico qz p repositione qz aliq qz erāt multū obseura in
hebraico puro. clari ponunt et qz exponunt in isto chal
daico. vt. j. p dicit magis. Et io illa translatio necessaria
est ad disputandū cū iudeis in passibz multis. Sicut trāsta
tio. et. i. interpretū apd eos hē scitē apd aliqz studiosos. ul
li em. lxx. fuerūt electi de toto ppo vtr tanqz excellentissi
mī et studiosissimi ac penti. i. ut. era p b. aica et g. ca. se.

cundū qz dicit Josephus. xij. li. antiqatū. xpi autē nō sp
trāstulerūt de h. braico in grecū vbi ex vbo. sz frequen
ter senium et sen. u. mutātes aliq vel occultātes et indu
stra ea qz possent esse cā erroris ptoleomeo regi. Hāc autē
trāstatiōe voluerat hē studiosi hebreoz tanqz factum
sapiētissimoz vroz. et dato qz nullū ab eis hēretur. no m
psit ipam negare cū fuerit tacta a sapiētissimis et valens
tionibz de toto ppo et in laro nūero. Et io de illa possus
mus nos inuare ad pbatiū aliqz ipis iudeis. sic. j. pate
bit. Preter se. scripturas canonicas sunt alie scripturē
a iudeis recepte tanqz autērice. s. psalmū qz fin eos scri
ptura ista no differt a scripturis canonicis. nisi sicut lex
data vbo a lege data scripto. qz ista fuit reuelata moysi
a deo sicut illa qz sunt scripta in lris moysi. sz tūc moysi
ses nō scripsit ea qz. inent in thalmud. Et h potuit esse
duplici de cā. vtpote qz nō erat necessariū et ppos sciret
talia sic erat necessariū de pceptis i lege. vel qz ita magis
erūt i secretis hūda. moyses tñ tradidit ea tolme et alijs
senioribz vbo sicut puer. a dno et alijs pphaz posterioribz
eode. mō. et sic piz quibz. cū pta sunt ita p posterioribz
doctores no cederet i obliuione. Sicut dicit doctoz he
braicoz qz glosaue. in vetus testm sunt autērica apd eos
mōmagis qz apd nos dicitā hēre. et aug. et alioz docto
ri cathoicoz. Et h potissime p id qz scribit Deut. xvij.
No declinabis a vobis eoz ad veterā siue ad iustitiam.
vbi loquitur scriptura de sacerdotibz et doctoz ad qz p
cipit scriptura in dubijs recurrere. et eoz iustitiam iudicā
se tenere. sz aut hmoi scripturē in magna pte sunt fallē.
thalmud et glose doctoz hebraicoz. et pphas postum. cō
tra eos efficaciter arguere et qz sunt ab eis p dicitā mō re
cepte sicut ecotio a. gamenta qd facerēt nos ex e. an
gello et scripturis ap. o. p. hmoi cēt efficacē nos licet res
p. hē. hmoi scripturas sim omere. Alio qz scripturē
sunt a iudeis recepte. scdo videndū ē an ita qd i qōne po
nit possit p illas scripturas efficaciter pbati. Et disti
guo pmo de pbatiōe efficaci. qz pbatiōis efficacia pō. du
pliciter accipi. vno mō qz si. ita efficacē pbatio qz nullo mō
possit curari sine euideti negatiōe vel dicitōe scri. pti
re p dicitē et sic mibi vī qz adhuc nō sit pbatiū qd in qōne
quīp dicitā scripturā. Lur. rō ē. qz mysteriū trinitatē et i
carnatiōis xpi expōsi. pōnit in nō testō qz veteri sic piz
manifeste et ab oibz peccat et tñ multi heretici totū nouū
testm recipiūt et p suis erroribz exponūt. aliq cū ipoz ne
gant trinitatē psonaz in diuina. sicut Sabellius. aliq
negit diuinitatē in xpo. sicut arrius. aliq verā hūanitatē
sicut manichyus q dicit xpm hēre carnē tantū. ad qd
sequit ipm nō fuisse vey hoiem. qz caro vera est de veri
tate nature humane. Sicut arrius dicit ipm nō hēre aiaz vū
tellectuā. sz vbi supere aie locū qd m vbi d. esse crea
tum. Sicut appollinaris dicit ipm nō hēre aiam intellectu
uam. licet assupserit aiam sensitiuā et ad dicit vtriusqz se
quit ipm nō fuisse verū hoiem cū ab aia. intellectuā ac
cipiat ipōs hūana. Si igit dicit heretici exponēbāt p se
scripturā noui testamēti. multo magis iudei possunt p
se exponere scripturā veteris testi. Alio mō pōt accipi
pbatiōis efficacia p scripturā. sic qz licet i. scriptura possit
alt pōt aliq mō saltē ad euadendū absqz dicitōne ma
nifesta. tñ simpliciter loquedo nō pōt alio mō rōnabilē
exponi quā sp appeat expōt tio hdei catholice rōnabilē
oz. Et h mō creao qz id qd possit est in qōne pbatiū ē la
tis p scripturā vete. testa. et vey pōt h iadē pbati. h mō p
cedendo. In qōne aut ponunt duo vt dicitū est. Vnu
scz qd pmet ad tps. s. vtrū tps aduētus xpi sit pntēti.
Scdm qd pmet ad psonam xpi vtrum sit d. us et hō
in vna psona et istud implicat duo. qz fides catholica po
nit vniōnem nature diuine et humane in determinata

persona. filij et non patris nec spiritus sancti. et quod si supponitur pluralitas personarum in divinis quod fortissime negatur a iudeis. Et tunc ad probandum quod in questione ponitur per scripturam a iudeis receptam. ista tria sunt per ordinem declaranda ex eadem scriptura.

Primum est quod in unitate divine essentie est pluralitas personarum sine supposito. Secundum est quod in persona filij natura humana et divina sunt unitate ita quod ipse est verus deus et verus homo. Tertium est quod factum est de preterito et si expectandum de futuro. sicut expectatur iudeis. et in his sunt valde decepti.

Ad declarationem primum primo induco argumentum ingruentem. dicitur enim primum ubi dicitur quod probatur pluralitas personarum in divinis per illud quod scribitur in principio Genesim. In principio creavit deus celum et terram. hebraice veritas ut habet. In principio creavit belorum celum et terram. Belorum est nomen plale huius nominis bel vel belon quod significat deum in singulari. et b factus sciendum propter idiomata hebraice. et b factus quod nomen plale divinum coniungit cum verbo singularis numeri cum de. Creavit belorum. ac si diceret. Creavit deum. ostendit igitur in scriptura quod in deo est aliquid pluralitas in unitate essentie. quod talis modus loquendi sepe in veteri testamento invenitur de deo et de nullo alio. Et quod patet quod aliqua pluralitas in unitate divine essentie est quod in illa alia invenitur natura. et hec est pluralitas personarum in una simplici essentia quod in predicto modo loquendi designatur per verbum singularis numeri coniunctum nomini plali. Sed ad hoc respondet dicentes quod si nomen belorum indifferenter accipitur in plurali et singulari. et quod dicitur de deo vero. semper accipitur per singularem. et sic est in apostolo quod dicitur. In principio creavit belorum celum et terram. ubi dicitur. Et per hanc solutionem arguo ex textu sacre scripture quod si nomen belorum et alia nomina divina dicuntur frequenter de deo vero in plale quod patet manifeste. quod coniungit cum adiectivis pluralibus et verbis pluralis numeri.

Primum dicitur de actibus. Iohannis vii. Non poteris servare filio quod dicitur sanctus ipse. et veritas hebraice sic habet. Non poteris servare filio quod dicitur deo quod belorum sancti ipse. Item dicitur. Pervertistis verba dei viventes. ubi exercituum dei ubi tetragramaton. et nota quod ibi ponitur nomen dei tetragramaton quod veritas hebraice sic habet. Pervertistis verba belorum viventes. ubi exercituum dei ubi. Et nota quod ibi ponitur nomen dei tetragramaton deo ubi. et in autoritate premissa. ubi exercituum ubi habet nomen dei. in hebraice sic ponitur nomen dei tetragramaton. quod significat divinam naturam sine his proprietates intrinsecas ab se respectu ab extra et magis pariter infra. et sic patet quod in intrinsecis divinitatis est aliquid pluralitas per pluralitatem immediate precedente cum de in autoritate. Pervertistis verba belorum et animi dei exercituum. et coniungit ista pluralitas nomini dei tetragramaton tunc immediate subdit. ubi exercituum. et in singulari. et sic patet quod in unitate divine essentie est aliquid pluralitas cum summa simplicitate quod non est in alijs. quod semper ubi in scriptura ponitur aliquid significans pluralitatem personarum ubi deinde ponitur quod ostendit essentie unitatem ut per autoritatem predictam patet et ubi subsequenter patebit. Item dicitur. ubi exercituum. et sic patet quod deus exercituum nomen est. In hac autoritate ubi ponitur. deus exercituum nomen est. ponitur nomen dei tetragramaton. Et id ex hac autoritate potest argui sic ex precedenti. ubi hoc nomen belorum frequenter coniungit cum verbo pluralis numeri. ubi gratia. Item dicitur. Quae est autem gens et populus tuus in terra propter quam tuit deus et redimeret eam sibi in populum. et hebraice veritas sic habet. Quis est et populus tuus ubi gens una in terra propter quam tuit deus belorum ad redimendum sibi populum. Item dicitur. Quis est homo inquam ut possit sequi regem factorem suum. hebraice veritas sic habet. Quis est homo ut intret post regem quod fecerit eum. Patet igitur ex predictis quod predicta conclusio est falsa.

quod nomen belorum dicitur de deo vero accipitur frequenter in sacra scriptura in plali. ut patet autoritate predictis quod non potest intelligi ad istas nisi de deo vero. propter quod alij solvere aliter alibi. in glo. super illud Ezechiel quod dicitur. Quis est homo ut intret post regem quod fecerit eum. glo. hebraice. Et quod fecerit eum. ubi dicitur deus factus et deus filij sui. et sic patet in glo. super psalmum. Qui factus est ab asaph de deo ubi locutus est. et in hebraico sunt tria nomina divina. scilicet belorum. et nomen ubi tetragramaton loco huius habet nomen ubi. Querit ibi glossator quare asaph ter nominavit deum in principio huius psalmi. Respondit ut ostenderet quod deus in tribus personis creavit seculum. si ostendit ultimas rationes duo sunt verissime. Prima est que dicit quod deus et deus filij sui fecerit homines. et propter hoc dicitur in plali. Ezechiel. Quis est homo ut intret post regem quod fecerit eum quod deus accipit hic per patrem. deus filij sui propter dicitur filius quod est verbum mentis paterne. et spiritus sanctus amor ex ipso procedens. ubi scda ratio quod dicitur quod asaph ter nominavit deum. quod deus in tribus personis creavit mundum est verissima. quod tres sunt proprietates in divinis. scilicet paternitas. filiatione et spiratio. quod sunt proprietates. et dicitur. Et creavit mundum est in tribus personis istis quod indivisa sunt opera trinitatis. Patet etiam ex istis quod non est contra intentionem hebraice doctorum atque quod aliquid pluralitas ponatur in deo seu in divinitate. ubi si servet unitas veritatis quod unitate catholice verissime ostendit. ubi dicitur igitur ultimas ratione quod ubi dicitur propter veritatem. posteriores iudei depravant dicentes quod divina sapientia. bonitas et potentia sunt iste tres proprietates in quibus deus creavit mundum et omnia fecit. et ideo in principio Genesim dicitur. In principio creavit belorum in plurali ad denotandum istas tres proprietates sine attributa in deo in quibus omnia operatur. Et eo modo exponit autoritates alias. Et ista ratio non est rationabilis. Primum quod si deus operatur per potentiam. sapientiam. et amorem. ita artifex creatur operatur per arte sua. sicut per regulam directam et per potentiam tenet mundum ad materiam. et per lucem amorem sicut propter finem. Et igitur propter predicta. scilicet propter potentiam. sapientiam. et bonitatem divinam nomen ubi ponitur in plurali quando operatur. eadem ratione et maiori debet scriptura sic loqui de artifice creato operatione ipsi. et primo quod non invenitur. et talis modus loquendi in sacra scriptura de deo frequenter habet. Et confirmatur ratio. quod potentia sapientia et amor plus differunt in artifice creato quam in deo. quod differunt. scilicet absolute. quod non fit esse in deo. ergo modus loquendi in plali magis competit in expositione operatoris creati artificis quam ipsius dei. Item arguitur sic. Intentio moysi erat inducere populum ad cultum unum dei et ipsum ab idolatria renouare. ad quam ille populus erat propter ut patet ex toto discursu veteris testamenti. Et igitur per modum predictum loquendi in plurali possit haberi aliquid occasio cogitandi absolute pluralitatem in divinis non est veris simile quod moyses cognosces pronitatem populi ad idolatriam visus fuisset tali vocabulo vel modo loquendi et in scripturis reliquis nisi per hoc subtiliter sapientibus indicare voluisset quod cum unitate simplicis essentie in deo stat pluralitas personarum. aliter enim suus modus loquendi esset prius sine intentione. Est autem sciendum quod in hebraice mysteria absolute condita et solis sapientibus nota et modo scribendi incofucto frequenter designant. Ista sunt quod ubi de hac resolutione. et hac questione determinari. Et postea venit ad manum meas quidam libellus hebraice scriptus ubi predicta ratio aliter soluitur. Et contra ad illud argumentum dicitur sic autem illi libelli. quod illi qui arguunt pluralitatem personarum in divinis per hoc nomen belorum quod pluralitatem significat et ubi dicitur de deo innitunt super baculum arundinis et fracturam quod talis modus loquendi alibi. invenitur de uno solo. sicut per R. primum ubi scriptura loquitur de suscitacione samuelis.

cū dicit illa mulier phitonissa. **V**idi beloyrn ascēdētes
d terra. seq̄t r̄ dū iaulis. **Q**ualis ē forma ei? r̄c. **I**te nō
soliū loq̄ scriptura sic d̄ h̄ noie beloyrn. s̄ et iā d̄ aliq̄
alys. v̄oi gra ezech. xlvj. d̄ sic. **I**n die aut̄ balēday vitu
lū d̄ armēto imaculatū r̄c ī hebreo aut̄ ponit̄ thamin
qd̄ significat̄ imaculatū. s̄ thaminū qd̄ est plale huius
noie thamin v̄l thamau. r̄ p̄ugif cū vitulo i singulari. r̄
p̄ h̄ iñ nō interp̄at aliq̄ plalitas. s̄ r̄c. **I**te aliq̄ verba
plalis n̄st̄ p̄ugunf cū noibz r̄ p̄noibz singulari n̄st̄.
vbi gra. r̄ aut̄. **T**rahe me post te. currem? r̄c. r̄ sic si valz
argumētū q̄ d̄cluebat plalitas p̄sonay ex b̄ q̄ noia diu
na p̄ugunf cū v̄bis plalis n̄st̄. vt videt̄ r̄ sic p̄ ista lo
ca scripture arguit̄ p̄dicta. s̄ p̄ ista n̄llo mo in̄fringit̄
ea q̄ dicta sūt. q̄ fm̄ expositores hebraicos samuel ī sur
rent sol? h̄ moyses cū eo. dicit̄ ei q̄ samuel surrexit tūc
si vrute magica. s̄ vrute diuina seu p̄missione. qd̄ dicit̄
p̄uenit cū illa opinioe. quā tāgit̄ Aug. i epla ad simplici
anū. r̄ p̄ ī Reg. xviij. sup locū illū dicit̄ iudex q̄ sa
muel inuit̄ ad diuinā iudiciū euocari. iō rogauit̄ moy
sen vrute leuā vt essz sibi telli q̄ itegre fuisset legē ab eo
scriptā. m̄ter igit̄ phitonissa q̄ solū samuelē vocauerat
videt̄ aliū ip̄m associantē admittēs dicit̄ in plali. **D**eos
video ascēdētes d̄ tra. i. hoies diuinos r̄ iudicauit̄ modū
sue viliois saul i h̄ bren? scribat̄. i. Reg. xviij. **S**aul aut̄. si
q̄liuit̄ nisi d̄ figura ip̄i q̄ p̄io apparuerat. r̄ si d̄ associatē
ip̄m. r̄ p̄t̄ h̄ q̄liuit̄ i singulari di. q̄lis essz forma ei. q̄ cū
solū samuele volebat loq̄. r̄ sic p̄t̄ ex dicit̄ doctor̄ hebrai
cor̄ passū istū exponētū. q̄ si in̄fringit̄ r̄m̄ argumētū p̄
dictū. s̄ p̄t̄ in̄fringit̄ magis. q̄ beloyrn d̄ duobz d̄. v̄i ar̄ dica
tur fm̄ aliā opinione quā etiā tāgit̄ aug. q̄ si fuit vrē sa
muel q̄ apparuit̄. tūc tūdeo q̄ duo alij appuerūt. videlicet
demō p̄uar? illi m̄heri magice. r̄ qd̄a forma rep̄ntans
samuelē. r̄ p̄t̄ h̄ dicit̄ i plali. video deos r̄c. saul aut̄ nō
nisi d̄ vno q̄liuit̄. s̄ d̄ samuele. quē vocari fecerat. **A**d
scdm̄ argu. dicit̄ d̄ q̄ thamin qd̄ significat̄ imaculatof
i plaliū p̄ugif cū vitulo i singulari. vt ip̄e arguit̄ r̄ male. s̄
ei ḡtio plalis n̄st̄. si ei h̄st̄ variatōez casū. sic nos. s̄
tū variant̄ noia fm̄ numez plalez r̄ singularē. r̄ ē s̄. n̄st̄
In die ar̄ balēday vitulū d̄ armēto imaculatū. d̄ n̄e
ro illoz imaculatōz qd̄ ad h̄ referat̄. faciet̄ sacrificiū r̄c.
Ad cui? euidētā ē notādū q̄ ex statuto legi i p̄. m̄. cui
iustibz m̄st̄ d̄bebat offerri vitul? vn? imaculat? r̄ iō or
dinauerūt sacerdotes i vno loco p̄e tēplū vt tales ritu
li suar̄ s̄ saltē. r̄ ad m̄n? r̄ d̄ ill? saltē ad h̄ referat̄ sp̄ ac
cipiebāt̄ ille q̄ i p̄cipio m̄st̄ seu balēday qd̄ idē ē of
ferebat̄. s̄ tali aut̄ oblatōe loq̄ ezech. i loco p̄dicto. r̄ iō
ad h̄ denotādū posuit̄ thaminū i plali ad imēdū q̄ vn?
d̄ ill? plibz sic debeat offerri. r̄ sic p̄t̄ q̄ p̄dicta si in̄fringūt
ea q̄ d̄ca sūt d̄ h̄ noie beloyrn. p̄t̄ qd̄ antiq̄ doctores he
breoz aut̄ nitebāt̄ soluere p̄dictū argumētū. vt parat̄ ex
p̄dictis. **A**d tertiū ē dicit̄ q̄ liber cāticoy a doctoribz
hebraicis exponit̄ d̄ deo r̄ synagoga sic d̄ r̄po. r̄ etiā a do
ctoribz catholicis. vt. j. dicit̄. s̄git̄ fm̄ illos illa v̄ba. **T**ra
he me p̄ te sūt v̄ba synagoge. q̄ d̄ sp̄sa dei. iō tal sp̄sa
si ē vna p̄sona singulari. s̄ collectio fidelū. r̄ iō ad h̄ deo
notādū subdit̄ i plali. **C**urrem? r̄ iō h̄ ponit̄ ad denotā
dū plalitatē p̄sonay. r̄ iō ex h̄ nō in̄fringit̄ argumētū d̄ h̄
noie beloyrn r̄ alys noibz diuis. etiā d̄ noie d̄ni tetragra
maton q̄ p̄ugunf cū v̄bis plalis n̄st̄. ad denotādū ibi
altquā plalitē p̄ modū p̄dictū. s̄ magis p̄ h̄ argumētū p̄
dictū p̄t̄ in̄fringit̄. **Q**uedā etiā alia inducit̄ autor̄ p̄dicti libel
li ad suū p̄positū q̄ omittit̄ ad p̄no. tā q̄ p̄dic. j. solū salta
paret̄. tā q̄ in̄tēdo libellū istū in̄p̄bare p̄ oia decurrendo
q̄ ibi m̄tra p̄ fidē r̄p̄ianā tāgunf. **I**te nō solū arguit̄ pla
litas p̄sonay i diuis ex h̄ noie beloyrn. vt ip̄e sup̄p̄dit̄. di
q̄ inuitur̄ baculo arūdinco p̄tracto. s̄ eandē plalitatē

clar? exp̄m̄dit̄ p̄p̄e i m̄ltis locis. vbi gra. i ps. xliij. q̄ nō
pt̄ exponi. nisi ad istas d̄ r̄po. vt diffult? del. rami sup̄ epi
stolā ad theod. c. i. r̄ ibidē d̄ d̄ r̄po. **S**edes tua i scim scilicet
vga eq̄ratat̄ vga regni tui. **P**lexili iusticia r̄ odisti ini
q̄tatē. p̄pterea vn̄it̄ te de? de? tu? **I**n hac autoritate ex
p̄m̄dit̄ r̄ps tāq̄ de? vn̄it̄. q̄ i h̄sana natura assūpta vn̄
ctus est plenitudie gr̄e. exp̄. inuit̄ h̄ etiā de? vn̄gens ip̄m
tāq̄ p̄sona distincta ab ip̄o vn̄cto. q̄ scriptura sacra o ip̄
lo vn̄gente loq̄ tāq̄ d̄ alia p̄sona. **N**otādū etiā q̄ ex
pte dei vn̄gens duplicat̄ h̄ nomē de?. cū dicit̄. **A**n̄rit̄ te
de? de? tu? ad denotādū p̄sonā p̄ris r̄ sp̄s scilicet. **E**t sic p̄t̄
ex hac auctate plalitas p̄sonay r̄ diuinitas ip̄i r̄ p̄i. p̄t̄ qd̄
ad idē p̄positū p̄bādū iduct̄ ea apls ad theod. i. c. **I**te ps.
ct. d̄. **D**icit̄ d̄ns d̄no meo r̄c. r̄ q̄ ista sunt v̄ba p̄ris ad si
lū. vt p̄t̄ p̄ trāslatōez chaldaica q̄ dicit̄ sic. **D**icit̄ d̄ns v̄bo
suo sede a dext̄ meis. **P**at̄ etiā p̄ id qd̄ seq̄t̄ in eodē
ps. **E**x v̄tero an̄ lucifer genui te. q̄ si p̄t̄ cōpetere nisi filio
dei. p̄ h̄ ei q̄ d̄ h̄. **D**e? v̄bū ex v̄tero. i. genti? v̄ subliana
dei. ostēdit̄ diuine essētie v̄ritas q̄ v̄ritas p̄t̄ificari nō
p̄t̄. p̄ h̄ ar̄ qd̄ d̄ genti? d̄ subliana dei. ostēdit̄ diuinitatē p̄
sonay. q̄ n̄lra res seip̄as gignit̄. sūt p̄ h̄ qd̄ d̄. **S**ede a de
xt̄is meis. vna ei p̄sona nō d̄ sedere ad dext̄as sup̄p̄i?
r̄ sic ex hac autoritate pat̄ plalitas p̄sonay. r̄ marie q̄ h̄
ps. nō p̄t̄ exp̄oi ad istas nisi d̄ r̄po. sic p̄t̄ declarari i epla
ad theod. i. c. p̄p̄ qd̄ saluator allegat̄ eā in h̄ sensu. **P**ar
xij. r̄ ap̄is vbi s̄. **I**te plalitas p̄sonay si solū r̄p̄m̄it̄
i scripture v̄. testa. s̄ etiā determinata plalitas. vt. b. tri
nitas. **S**a. xlvij. **N**ō a p̄cipio i abscondito locut̄ sum ex
p̄te an̄q̄ fierē. ibi etiā r̄ n̄c d̄ns de? misit me r̄ sp̄s ei?
ista sūt v̄ba dei loq̄ntis. vt p̄t̄ ex t̄r̄m̄ immediate p̄cedē
t̄. sūt ex h̄ q̄ immediate subdit̄. **D**oc dicit̄ d̄ns de? redē p̄or
tu? v̄ctus ist̄. **I**n hac ar̄ autoritate immediate p̄missa. **S**a. i. c.
exp̄isse loq̄ de? d̄ datōe legi. q̄ fuit data i māifesto. q̄ d̄
die r̄ audire toto p̄plo vocē dei loq̄ntis. vt p̄t̄ **E**to. xij. r̄
xij. r̄ h̄ ē qd̄ dicit̄. **N**ō a p̄cipio i abscondito locutus sum. i.
q̄i lex primo fuit data. r̄ immediate subdit̄. **E**t n̄c me m̄
sit de? r̄ sp̄s ei? vbi de? dicit̄ se m̄sit a deo r̄ sp̄s eius.
Hic aut̄ ē ita q̄ in̄f mittentē r̄ m̄sit sp̄ est diuinitatē p̄so
nalis. agit̄ eā distinctio p̄sonay in diuis. s̄ trinitas. **D**ei
m̄sit r̄ dei m̄tētis r̄ sp̄s ei? deū aut̄ m̄sit dicit̄. **D**eū
incarnatū. s̄. s̄. s̄. deū aut̄ mittentē r̄ sp̄m̄ ei? dicit̄. **P**res
r̄ sp̄m̄ sc̄m̄. r̄ sic p̄t̄ trinitas p̄sonay. **A**d enadendū
aut̄ istud dicit̄. **S**a. fal. vniū medacū adinuenit sup̄ locū
istū. d̄. q̄ oēs p̄p̄e fuerūt cū moyse i mōte synai r̄ ibi ac
ceperūt p̄p̄ias suas. sic r̄ moyses legē s̄ postea illas p̄
p̄t̄as denunciauerūt p̄plo r̄pe a deo determinato. r̄ iō
dicit̄ q̄ v̄ba p̄dicta sunt v̄ba **S**a. ab istō loco. **E**t r̄pe an̄
teq̄ fieret̄ ibi erā. i. a t̄pe datōe legi d̄ q̄ sit fimo ibi fuit in
mōte synai. r̄ qd̄ sequit̄. **E**t n̄c me misit de? r̄c. referat̄ ad
tps q̄ **S**a. m̄sus ē ad annūciandū p̄plo illa q̄ p̄t̄ accē
perat̄ i mōte synai a d̄no. s̄ istud dicit̄ p̄t̄ esse falsū mul
tiplicat̄. nā immediate p̄mittit̄ verbū d̄ni loq̄ntis d̄ datō
ne legi. cū d̄. **N**ō a p̄cipio i abscondito locut̄ sum. r̄ iō
immediate subdit̄. **E**t r̄pe anteq̄ fieret̄ ibi erā. r̄ sic ex mō
loq̄ndi p̄t̄ q̄ ē v̄bū eiusdē. r̄ sic p̄t̄ q̄ illd̄ sc̄m̄ si ē v̄bū
Sa. s̄ ip̄i dei. sic r̄ p̄m̄. **Q**uā p̄m̄ sit v̄bū dei loq̄n
tis d̄ datōe legi. p̄t̄ p̄t̄as p̄cedētē. q̄ ibi p̄mittit̄. **E**go p̄ i
m̄? ego nouissim? man? mea fūdauit̄ terrā r̄c. qd̄ nō p̄t̄
dicit̄ d̄ **S**a. **I**te glo. hebraica q̄ ap̄ eos aut̄ica reputat̄
sup̄ illū locū. **E**to. xij. **E**go sū d̄ns de? tu? r̄c. dicit̄ sic. **E**t
dicit̄ i secreto fuit fimo. s̄ legi. nōne iā dicit̄ est? **S**a. xlvij.
Nō a p̄cipio i abscondito locut̄ sum. r̄ sic pat̄ p̄ istū glo
sam apud eos aut̄ica q̄ istud v̄bū **S**a. i p̄sona d̄ loq̄n
tis dei. r̄ datōe legi. **I**te sup̄ illud **E**to. xij. **A**n̄erūt in
solitudine synai. dicit̄ sic glo. aut̄ica hebraica. **P**ata est
lex in publico. vt ois q̄ voluerit̄ recipere eā recipiat. sequit̄

tia: ppter hoc comunicat alijs. vñ iudices & sapientes & diuina sapia pñu aliqñ noiant helyo in sacra scripta. vt die ps. Ego dixi dñi qñ est. In hebraico poif helyom et psilia psitur i plibz loq. & sili hē de b noie adonay qd imponit ab vniuersali psidētia. & iō bñ dñi in scriptura de potētibz & regibz. nō aūt ita ē de nomie dñi terragrā maton: qd significat diuinā essentā nudā & purā abiqz respēu ad extra. vt dic̄ doctor pdict. & iō nō est cōmuni cabile aliter. et iōcū ipse xps nominet h nomie. vt ptz p auctem allegatā. **H**iere. xxiij. ptz q ipse xps est ver' ds. **P**ropter h alq soluet aliter auctem pdictā corrūpētes verā itaz dicētes q sic ē in hebreo. **H**iere. xxiij. Et h ē no men eius q vocatur eū dñs iust' nē ita qd nomē dñi te rragrāmation loco eū' ponit in translatōe nra dñs vt dicū ē. nō refert ad messā iūu dauid. s; ad deū ver. q vocabit ipm ad liberatōem ppli isrl' qñ placuerit sibi. **C**ontra istā solutōem nō pōt argui nisi videntō q sibi corrūpūt verā itam & negāt veritatē vt negēt xpi di uinitatē. hoc aūt poss' optie fieri ex antiqz biblīs q nō essent corrūpte in passu isto. & in alijs in qbz sit mentio de diuinitate xpi si haberi possunt. et h mo illi q pēste rūt nos p eos in h passu & pñmulo arguebāt. licet autē ego n̄ viderim aliquā biblā iudeoz q nō sit i passu isto corrupta. tñ audiui a fide dignis tōe vire & psciet scie af si n̄ n̄ iuramēto qd sic v. derāt in antiqz biblīs. sic h; translatio hieronymi sup' mēta. Et nō pōt ha beri antiqz biblīs nō corrūpte. recurrendum est ad alias translatōes qd iudei rōnabil' negare nō pōt. Et p h po tēnt p̄dicā falsitas dephēdi. Et p̄io dephēdit p trās lationē. lxx. interptū q sic h; vt translatio hiero. vt p̄z p officū ecclēsticū qd de ista trāslatōe assumptū est. in q quidē officio sic ponit ista auctias. In dieb' ill' saluabit iuda: & isrl' habitabit p̄sidenter. & h ē nomē qd vocabūt euz dñs iust' nē. Et h patz q nomē dñi terragrāmation ad xpm refert. Sed q̄reret aliqz & hñ quōd lxx. interptes sic trāsulerūt. qz q̄ntū poterāt in sua trāslatione operte bant diuinitatē ipsius xpi ne rex ptolome' crederet eos adorare duplicē diuinitatē. vt dic̄ hiero. in plogo peni rateuchi & in pluribz alijs loq. Ad h est dicēndū q lxx. int̄ptes in h loco sufficēter operāt diuinitatē xpi quia trāsferēdo de hebraico in grecū nō possunt nomē dei terragrāmationē sed loco eius possunt nomē cōmune **R**ynos: qd in greco sonat idē qd dñs apd nos. Et h no men pōt vti de dō vero seu de q̄libz mag' p̄ncipe seu magnate. & codē mō hiero. trāsferens de hebraico in la tinū possunt nomē cōmune dñs. qz nō hñt nomē p̄puz cor̄respondēs nomē dñi terragrāmationē. iō loco eius po sūt h nomē cōe dñs qd indifferētē dicitū est d̄ deo & q. sicut nomie magno. ppter qd auctoritas hieremie. xxiij. simil' nō est efficax ad pbandū xpi diuinitatē fm trās lationē hiero. s; solū ex hebraica veritate fm quē modum ego p̄cessi. **S**ecō p̄z falsitas iudeoz in loco pdicto p translatōem chaldaicā q est autērica apd eos q sic habz. **E**cce dies veniūt dicit dñs et suscitabo dauid messiam iustū. vbi hēm' germē iustū. Et quo p̄z q̄ bec auctoritas intelligit de xpo ad lēam. & sequit in trāslationē chaldaicā. Et hoc est nomē qd ipsi appellabūt ei domini iustus noster. Et hiero. xxiij. translatio chaldaica h; Et h ē no men qd ipsi dicit dñs iustus nē. & ibi ponit nomen dñi terragrāmationē: vbi possunt hoc nomē dñs. Et quo patz qd in hebraica veritate nō est vocabit h; vocabūt. et sic patz q nomē dñi terragrāmationē refert ad messā q no mine dicit hiero. ipm appellandū seu noiantū a pplis si bi subditis. Et iō alij aliter soluent dicētes qd p h nomē nō h; q̄ messias sit de'. qz nō d; q̄ debeat eē deus h; vo cabit de'. **S**z ista r̄sio nō valz. qz ista nomiano vel ro

cano si vera esset sequit qd sit deus re. sicut noie. sic. sicut est in pposito. qz ibidē ds p̄mittit de ipso sit noimato. **E**cce dies veniūt dicit dñs & suscitabo dō germē iustum et regnabit rex & sapiēs erit & faciet iudiciū & iuricā in terra. **H**oc aūt eēt falsū si nomē diuinitatē p̄puz sibi usurparet. & illo noie vocari se p̄mitteret nisi fm veritatē deus eēt. q̄tem licz iudei expectēt messā p̄z hoiem su turū tñ expectāt eū sic p̄puz sanctissimū & sanctiores moysē. hoc autē esset un possibile si p̄mitteret se vocari noie dñi terragrāmationē. nisi sic eēt fm veritatē. imo incurreret pctñ blasphemie. & sic p̄z q̄ illa obiectio nlla ē. **I**tem ad pbandū xpm esse ver' deū & hoiem adducit illa auctoritas. Et sa. lxx. vbi de xpo sic d; Paruul' natus ē nobis & fili' datus ē nobis. & fact' ē p̄ncipal' sup' h; euz. & vocabit nomē ei' admirabil'. psiliari'. deus fortis. pater futuri seculi: p̄ncipal' pacis. Et p h qd d; Paruul' nat' &c. ostendit ipsius xpi vera hūanitas. p hoc aūt qd seq̄ rur. Et vocabit nome ei' admirabil' &c. apparet ei' diuinitas. **S**ad h; r̄sident dicētes q̄ i hebreo nō h; vocabit sed vocabit. & sic illd qd imediate seq̄ qd exprimit diuinitatē. nō refert ad puulū natū h; ad ver' deū noiantem ipm & nomē pueri ponit in fine auctis cū d; P̄ncipal' pacis. ita qd fm eos nō est p̄ncipal' in noiatū sed potius in vocatio: p̄ncipal'. vel potissime in accusatio p̄ncipal' pacis. qd defacili pōt dicere. qz noia apd eos sunt indeclibilia. & iō eodē mō scribit noiatū & accusatiū. Est igit sensus auctis fm eos. Paruul' nat' ē nobis &c. & vocabit ille qd est admirabil' psiliari'. ds fortis p̄ futuri seculi nomē ei'. i. paruuli nati. p̄ncipal' pacis. Et iō dicit qd ista auctias est intelligēda de p̄ncipe ezechie rege iuda sub q̄ dñs dedit xpo pacē in seculo exercitu sennacherib' regis assyrior' ab angelo dūit' misso vt h; in iij. Reg. xij. vel si dicat q̄ de xpo debebat intelligi p hoc nō p̄bat ei' diuinitas. s; qz sic r̄sidentes corrūpūt textū. iō recurrendū est ad alias trāslationes sic fecit in auctoritate sup' adicta. Et p̄io patz hoc falsum p. lxx. interptes q̄ hñt hic vocabit. sicut dic̄ hiero. in sua trāslatione. s; ist' in h; differit a trāslatōe hiero. qz nomē exprimentia diuinitatē xpi celauerāt in sua trāslatione tōe pdicta in p̄cedenti aucte. & iō sic trāsulerūt. Puer nat' ē nobis & fili' datus ē nobis cu' impū sup' h; euz ei' & vocabit nomē ei' magni psili' angelus. Et isto mō in officio misse recitat in naritate dñi. qz officū ecclēsticū i his que accipiūt de re. testō sequit trāslationē. lxx. interptū saltē in plibz. p hāc aūt trāslatōz ptz q̄ in hebreo nō est vocabit h; vocabit. vt ist' dicit corrūpentes textū. et p̄ dñs q̄ ista noia admirabil'. psiliari'. & de' fortis &c. que sunt exprimentia diuinitatē referūt ad puer natū sic & illd qd istis nomibz considerat in trāslatōe. lxx. seq̄ hoc. Et vocabit nomē ei' magni psili' angel'. qd idē significat im plicite & velate. qz ista noia diuinitatē xpi exprimentia significat explicite. & manifeste qd matūm psiliū & secre tū diuinū fuit incarnatōis diuine myst. rui anteq̄ in effe ctu p̄leret. ptz ē p hāc trāslatōz q̄ bec auctias nō p̄t in telligi de ezechia rege iuda. qz ista noia diuinitatē chūst' exprimentia. s. admirabilis. & ds fortis &c. nō pōt ei' uenire. & p̄ dñs in fine auctis nō h; in hebraico. p̄ncipal' pacis. in accusatiuo casu vt ipsi dicit corrūpentes sententiā. sed pot' p̄ncipal' pacis in noiatū. qz sic dicitum est in auctoritate p̄mutat'. vocabit & nō vocabit. & p̄ dñs s; in fine auctis ponet p̄ncipal' pacis in accusatiuo. male esset dicitū vt de se p̄z. q̄tem q̄ istam pacē dicit debere intelligi de pace qnā habuit pplis isrl' sub ezechia rege interfecto exercitu sennacherib' ptz falsum per seq̄ntē textū. qz imediate subdit i aucte pdicta. **E**la. **D**uplicabit ei' impū & pacis erit finis. qz ista pap

quā habuit tunc sub ezechia populis facta facta brevis
vix patz intuenti qritū libz regū. Item pōtera responsio
Iudeoz piz facta p translationem chaldaicā que sic se hz
infans nar est nobis r fili' datus est nobis. et recipiet
sup se legē ad suādū eā. r vocabit nōmē eis de ante ad
mir abū pōtero dō forz pmanēs in seclā seculoz messias
in cui' dieb' multiplicabit par. p h enī q dicit hic messias.
patz q hec auctoritas nō est intelligēda de ezechia hz de
christo. p hoc enī qd dicit hic. Et vocabit nōmē ei' de ante
admirabil' pōtero dō forz. piz q noi a divinitate exprime
tia referuntur ad spm. ita q ipse est ver' dō. Q' aut inf
ponit hic ista determinatio de an' qd nō ē in hebreo. hoc
est ad venorandū q nōmē xpi prius fuit vocatū a deo r
enā ab angelo q ipse nateret fm qd h' p' l. y. r marb.
primo. Q' aut in hac trāslatōe chaldaica dicit. r recipiet
sup se legē ad suādū eā. loco cui' in hebreo r in trāslatōe
nōmē pōtero dō. Et fact' ē principat' sup hūc er' hoc est
ad venorandū q ipse erat impletur' legē r fuitur' fm q
ipse m' dicit. Mat. v. Non veni solvere legē hz adimplere.
Itē notandū q in pōtera aucte. Etate vbi de xpo dicit. Et
multiplicabit ei' igni. In hebraico ponit. Amathe. qd
in latino san'at multiplicabit. r scribit hec dictio hebrai
ca creatura. sic q hebraica men. causa ponit in medio dic
tionis. qd est h' natura h' lre. r modū scribēdi hebreoz
que nūq' auti ponit nisi in fine dictōis fm q tūq' hie
ronym' in plogo galeato vbi dicit q sunt quoz lre dupli
ces apud hebr. eos. qz p has aliter scribūt fines dictionū
alif principia r media. r de his dngz lris duplicibz. vna
est men clausa. alia est men apta. Ven clausa sp ponit
in fine dictōis. men astra pta in principio r in medio. hic
aut vt dcm est ponit men clausa in medio dictōis h' na
tura lre. r modū scribēdi ad venorandū q ipse de q loq'it
ppba erat nascit' de igne clausa h' modū nature r q
mysteriū incarnatōis erat clausum r secretū. sicut enīz
poete p figurā grāmaticales significat aliqd subtiliter
intelligētibz. sic pphe p rale modū scribēdi insolitum
mysteriū ecclesiā aliqd designabāt. r h' mō moyses signi
ficabat p salutarē psonā in vnitatē diuine cēntie pūgē
tio hoc nōmē hebreoz cū vbo singulari nūmē vt dcm ē.
Item pbat tertio in ea. natio diuine psonē p auctē. Di
chee. r. Et tu bethleē ephrata pūm' est i milibz iuda. et
te enī egrediet q h' dñator r. Et egressus ei' ab initio a
dieb' emmatis. Q' aut hec auctas ad hāz intelligat de
chullo patz p translationē chaldaicā q n' hz. Et te enīz
egrediet messias. vbi enī nos habem'. Et te enī egrediet
quisit' dominator. per hūc enī curum de bati. l. em ostē
ditur ipse christi vera humanitas. r etiam fm carnes
natus est de semine dauid qui fuit de bethleem. vt ha
berur primo. Regū. xvi. ppter qd scribe iudeoz et periti
in lege interrogati ab herode de loco natiuitatis xpi
responderūt q nateret in bethleem r confirmauerunt
dictum suū p hanc auctoritatē. Dichee. vt p3 math. ij.
sed p exitū eius a dieb' eternitatis exprimit natiuitas
eius eterna qua semper nascitur a patre r semper natus
est. Sed ad hoc responderunt aliqui q per hoc non in
telligitur christi eternitas fm divinitatē. sed pmissio si
ue pcedens natio sue natiuitatis que est in humana na
tura tantū. sed hoc non valet quia eternitas talis puen
tionis est omnibz cōmune. quia omnia quāntificāz mi
nima sunt a deo pmissa eternāl' r pordinata. et ideo si
hoc modo intelligeret p dicit auctoritas p ipsam non
exprimeret specialitas in christo respectu aliorū quā
tumentū. qz nūm' moz. propheta aut intelligit r intendit
per ipaz exprimere pccinentiā et excellentiā christi.
vt patet intuenti. Propter qd dicit aliq' iudei q septe
tes fuerunt create v deo ante mūdū. scilicet. penitencia.

g. benna. domus sanctuarū. thronus glie. hortus rois
ptatis r nomen messie. et sic exponit illud. Ben. ij. de
horto voluptat'. Plantauerat aut dñs hortū voluptat'
a principio. Ante mūdū p duo milia annoz. et h' mō ex
ponit illud qd dicit. Dichee. v. Egressus ei' ab initio r.
quia nomen messie fuit creatū ante mūdū. nō p dco
h' hoc dicit est ita irōnabile q nō indiget reprobatioe
h'z enīz nō potuit p se creati sed in aliq' intellectu. hoc
aut nō pot' esse in intellectu diuino in quo nō p' aliqd
creari nec angelico vel hūano pot' sic creati ante mūdū
quia angel' vel homo nō ponit inter creatā qm mūdus
fm ipso. Simil' q penitētia q nō est nisi de peccato p
terito fuit an' mūdū. r p p'is an' peccatū qd est vald' ad
surdū. Vocāt mō poss' argui de ist' r d' alijs psequētibz
sed dimitto qz dicit eoz argui de ist' r d' alijs psequētibz
Item incarnatio dei probatur per auctoritatē Cantu
corum. ij. Egre dum in silue syon r videre regem salomo
nem in dyademate quo coronauit cum mater sua. nam
fm omīs doctores hebreoz vbi dicit in libro cantuorum
ponit nomen salomōis sub illo noie intelligēdus est de
us ipse qui est magi' salomon. i. pacificus. qz facit pa
cem r concordā in creaturis p cōuersionē partū vniuers'
fm q habet Job. xvi. Qui ita r concordiam in sublimitat'
suis. vñ dicit qd in toto illo libro agit de deo r synago
gastub noie salomonis r sponse seu amice sic doctores
catholici dicit qd in eodē libro sub p dicitis noio agit
de vnitatē christi r ecclie. hoc supposito arguo ad pro
positū. quia in p dicit auctoritate dicit de matre salomo
nis. si igit' noie salomōis intelligēdus est deus. etiā fm
sensum lralem fm ipso. ergo oportet eos concedere qd
deus habeat m' em. hoc aut est impossibile fm naturā
diuinā r siml' fm naturā angelicā ergotal natura ē na
tura hūana in q cōuenit sibi h' em. etas q natura
humana est nobilior inter illas naturas q sunt p gene
rationē. et sic patet incarnatio diuine psonē. Sed ad hoc
respondent aliqui iudei dicētes qd deus q est magnus
salomon vocat' hie eccliam ist' matrē ad exprimentūz
magnū amorē quem habuit ad eam. aliqui filiaz. aliq'
sorore aliq' nō matrē appellando. Sed p' hoc arguit
quia vñ sacre scripture passus obscur' nō debet exponi
nisi p' saltū locū clariorē eiusdem scripte. nūq' autē
in scriptura veteris testamēti inuenit simile qd deus
vocat' eccliam israel matrē. sed h' inuenit q vocat' eā
sponsam amicā filiam r huiusmodi. fm qd dicitur. Dichee
remie. ij. Recordat' sū tui miserans adolenscentiā tuā
et caritatē desponsatōis tue qsi secuta es me in deserto.
Et hie. xxi. Reuertere virgo israel ad ciuitates tuas
vsq' quo delictis dissolueris filia vaga. ergo p dicitā ex
positio nō est rōnabil'. Item mater respectu filij hz rōnē
principij. hoc aut nullo mō potest dici de ecclia respē
dei vel alicuius dignioris r. et sic remanet p dicitā no
stra expositio rōnabilis r vera. Item probatur diu
nitas et humanitas christi per auctoritatē Zacharie. ij.
Ecce ego fac' filia syon et iudila filia iherusalē. ecce rex tu'
venit tibi iustus et saluator ipse pauper ascendēs sup
alnam. fm doctores hebreoz ista auctoritas nō potest
exponi ad lrām nisi de messia. p hoc qd dicit hic. Dat
per r ascendens sup alnā. ostēdit eius hūanitas in q sic
paup cā homibz sueraz' est. p hoc aut qd dicit. Rex iust'
et saluator. ostēdit in eo naturā excellentior p quā potest
saluare r regnare. qz paup inditū hūmōi est impotens
ad talia. et ideo fuit in vñ siml' diues r pauper. diues
in natura diuina. r paup in natura hūana. Et qd sic de
beat intelligi auctas p dicitā Zacharie. patz p glosam
hebreoz apud eos autenticā super illud Cantuorum p
mo. Et iudicabimus r letabimur in te glia. i. in te iudice

et benedictio. sile est em hic quidam regine cuius marie
 filij. r generi tra fuerit mare. postea p magnu rps dicitur
 est ei. r venit generi tu. r dicit qd ad me. letet filij mee di
 cti e ei. r venerit filij tu. r dicit qd ad me. letet filij mee di
 cti e ei. r venit vte tu. r dicit. nunc facta e pfecta
 leticia mea. sic factu e vt essent ppe dicetes ad istm fi
 lij tu deloge venerit. r dicit. qd ad me. letent filie iude sz
 cu dicit e ei illud. Zach. ix. ecce rex tu venit. r sic fuit ei
 leticia pfecta. vti ibide fact pmutis. Fructa satis filla sy
 on. iubilata filla istm r. Er ista glo. p r q zacharias ppha
 loquit de aduetu dei ad filios istm si r qm eos ista au
 ctoritatis loquit de messia. qz etiā in eade aucte dicit veni
 re i pauprate dicit q ip: sit de? r hō. ira q sit paup rō
 ne hūanitatis r potēs saluare rōne diuinitatis. P r q ex b
 dicitis scdm principale sez quter ex scripturis receptis poss
 sit pvari incarnatio diuine psonē.

Restat pbare tertiū principale sez q tps h' incar
 nationis sit pteritū ad h' aut iudico pphiam ya
 cob. Gen. xlii. nō auferet sceptrū d iuda nec dicit
 de femore ei? donec veniat q mittet? e r tpe erit expe
 ctatio gentiū. h' mō ablatū e regimen r dñatio a iudeis a
 tpe herodis ascalonite sub q nat? est ihs. q ab illo tpe
 venit rps. Ad h' r dicit aliq iudei q hec auctas nō e itel
 ligēda de r hō ad istm. h' de nabub. rege babilo. q null
 exet ordinatioe diuina s istm p p pta pti. vt h' r. v. h' r. Re.
 p r q. Et tūc em defectū regimē iudeoz qz cepit sedechias
 regē r cecidit em r filios ei? occidit. vt h' ibide. c. x. v.
 nec p? ca aliq s d ei? sit tpe r gnauit. h' b dicitū apper s. qz
 p? captiuitatē babilonicā h' sicut duces r principes sic
 p r de zorobabel. Esdra. Neemia r Machabeis. h' ab u
 erit r reges qz iohes hyrcan? symeonis machabei filij
 iposuit sibi diadema regni. r tūc regnauerit filij e' vltz
 ad herodē q fuit alienigena a gēte iudeoz r tō vltz ad illū
 tps nō fuit amotū oīno dñi iudeoz. Si aut dicit q a
 tpe nabuch. fuit amotū a tribu iuda de q amonitōe loq
 tur ppha p dicitus qz illi q regnauerit postea fuerat de
 alia tribu. qz machabei fuerit de tribu sacerdotali. non
 valet h' dicitū. qz zorobabel q p? captiuitatē babilonicā
 fuit eoz dur fuit d tribu iuda. r tūc mō fuisse ex tertiū ml
 tis sacre scripture. sicut machabei. qz tribu sacerdotalis et
 regia erāt amire. Et tō aliq soluit aliter dicetes q intel
 ligit de roboā filio salomonis a q recesserit dece tribus
 r ad h' fuit h' herobōā filio nabath. vt h' r. v. h' r. sic
 p r q. Et tūc em defectū p dicitū auctoritate. nō auferet sceptrū d iuda
 r. donec veniat sēlo. qz vbi hieronim? trāstulit. mittent
 dus. hebraica vitas habet. sēlo r est nomē loci. vt dicit
 qz in illo loco venit roboā vt cōstitueret post p r em r. r
 in illo loco recessit p r us istm ad eo. r cōstituerit sup se re
 gem hierobōā q erat de alia tribu. s. ephraim. r sic abla
 tū fuit sceptrū tūc de iuda. veritū quia ipi filio salomo
 nis remanserāt due tribu. ideo sequit in hebraica verita
 te. Et ei aggregabunt gentes. vbi hieronimus trāstulit
 Et tpe erit expectatio gentiū. Sed ista rissio p r falsa p te
 rum. qz Reg. xii. qz ibi dicit q ille locus vbi roboā fuit a po
 pulo derelict? vocat sychē r est locus hū remotus ab il
 lo qui vocat sēlo. qz h' mō rissio pcedēs r dñes appa
 rent false p trāslationē chaldeicā. quia vbi hieronimus
 trāstulit. Donec veniat q mittētus e hebraica vitas h' z
 donec veniat messias. qz id qd crē obscurū p hoc volu
 it dicitur. r h' p r q p dicit auctoritas nō poterat itel
 ligi de nabub. qz nec de roboam nec de alio qz d
 r hō. qd alle sequit in hebraico. Et ei aggregabunt gētes.
 sic est itel. r gēndū qz iudei in aduetu rpi p mater parte
 sunt obscuri in sua infid ditate. r gentiles q noie gen
 tium designant aggregati sunt ipō rpo fidemqz eius de

uote suscipiētes sicut q dicit aplos Ad Rom. xi. Ecceitas
 ex pte contigit in istm donec plinitudo gentiū introiret.
 r. De aut tpe herodis ablatū est a iudeis sceptrū pater
 qz tpe aut primus alienigena q regnauit in iudea. pater
 enim suus fuit idumeus. Iste herodes romanor auxi
 lio iherus debellauit antigonū regem iudeoz q deiecit
 rat a machabeis r oem plem regiam occidit. et libros d
 genealogia regū pbulit ne postea de p henderet ipi et si
 lly eius alieni a regno dautid. interfecit etiam doctores le
 gis q docebant in ipso illud. Deuter. xv. ca. De medio
 matru tuoz ponēs sup te regem. vt sic auferret a iudeis
 oem viam recuperandi sceptrū. qd etiam p r p effectum
 qz ab illo tpe vltz nō fuit rps. Deceit. anni ad minus
 qz tali anno incartuatiois ceptū est h' opus. r adhuc in
 dei vident magis a p dicio sceptrū longinquū qz a princi
 pio. Et em ablatio sceptri fuit signū eis p dicitū de aduen
 tu rpi manifeste p r q illud impletū est tpe herodis q
 regnante natus est rpus iesus. r sic p r ppositū scilicet
 tps incarnationis sit pteritū. Item h' tpe pbatat aucto
 ritate aggel. q. Dece dicit dñs exercitū. adhuc modicum
 vnum est r ego mouebo celū r terrā. mare r aridā r mo
 uebo oēs gentes r veniet desideratus cunctis ge tibus
 r sequit. Magna erit glā istius domus nouissime magis
 qz p r me dicit dominus exercitū sicut omnes expolito.
 res hebreoz habet q ille desideratus e messias iude crī
 stus. p r qz p r pla in auctoritate p dicitā posita q rps ad
 uer? rpi sit pteritū. pmo p id qd dicit iudei. adhuc vni
 modicum. r subdit de aduentu rpi. Veniet desiderat? cū
 eris gentibz r. Aggens ppheta dicit h' ver bā scdo anno
 danti regis p r r. ab illo aut tempe vltz nō fuit rps. An
 Dececcellit. sicut p r r. iudicōe iudeoz r plures adhuc scdm
 p r r. iudicōe nostram. Dece. Talis em numerus non
 dicitur in scriptura modicū. cum em dicit ppheta i scri
 ptura restare rpus modicū vsqz ad rpus desideratū cun
 ctis gentibus p r q rpus sui aduentus est pteritū. Sed
 ad hoc respondēt aliq q tūc rpus in scriptura bñ dicitur
 modicum. qz in ps. lxxi. dicitur. Dille anni ante odos
 tuos tanqz hodierna dies pteritū. Sed q hec rissio si va
 leat. pater quia si tempus mille annoz compararet ete r
 nitati modicū est. r sic loquitur auctoritas psalmi p r r
 et qd pater p hoc q dicit. Dille anni r. quia diuina co
 gnitio que p oculos designatur eternitate mensurat sed
 si referatur tempus mille annoz ad expectatiōem popu
 li. sic non potest dici rōnabiliter loquendo rpus modicū
 sed magnum. vñ r. Marub. vi. Tempus captiuitatis ba
 bylonice p dicitur magnum. r longum quod tamē fuit
 valde modicum respectu sc. lxx. annorum. Item propo
 situm p id quod in auctoritate subdit. Veniet desiderat?
 cunctis gentibz r replebo domū istam glā. r loquitur p
 pheta de domo dei edificata a iudeis post captiuitates
 babilonicam. Agitur stante illa domo venit iesus rpus
 quia ppheta dicit eā replendā glā p aduentū ipius de
 sideratū cūctis gentibz ad eam. r domus autem illa des
 tructa est p tytum r vespasianū. xli. anno post dñi pass
 onem. qz r. Item tertio p hoc idem pater ppositum per
 illud qd sequit in auctoritate p dicitā scz. Magna erit glo
 ria istius domus nouissime magis qz p r r. r constar q
 ppheta loquitur de domo edificata post captiuitates ba
 bylonicam vt dicitur est. ad cuius edificationem iudiz
 cebat porculum r p dicit gloriā eius maiorem futurā
 qz fuit gloria domus edificate p salomonem. hoc auctori
 non intelligitur propter maiores diuitias seu honores
 seu cultum diuinum vel edificatores quia status populi
 tūc erat quasi nullus respectu illius domus r stans q
 fuit sub salomone. p r r. hoc dicit. qz. Edite. xii. qz h' r
 dotes q viderāt priuā domū lachrymābat alijs qz h' an

ribus in dedicatione dom^o scde. qz qsi nullius momeri
erat respcti prime. r to no pot intelligi ga ei' maior nisi
p aduentu ipius desiderati cunctis gentibz qui eaz glo
ricantur pientia sua. qz in ea fuit a matre oblatu fin q
ppbetia malachias patet. ca. Statim venit ad te
plu scru iud dharo: quem vos queritis r angelus testy
quem vos vultis. Iam autē dom^o frequenter honora
uit qsi ibi docuit r pccauit. Dicunt autem aliqui iudei
ad hoc qz maior fuit gloria secūde domus qz prime in an
nis qz pl' durauit. s h nō valet. lz qz v m sit qz pl' dura
uit. h m nō fuit ad glaz s igrumia qz pl' bō r p' bō fuit con
culcata r dehonozata. qz antioch' epiphanez posuit ibi
abominatū idolu r fecit ibi p'ribula mltiex fm qz habe f
prio Sach. r. q. s qz libru istū nō recipiunt iudei. nō p
dicit qz h iudē h' Bas. r. q. h ē dicit Joseph' l. r. q. anriq'
tatū. S'it qz ciuitas i'lm fuit capta p popeyū impato
rē romanor. Ite i'ez als p herodē alcolumā. r vltio
qz destructa fuit p Lytū r vespasianū oibz cū istis tēpi
bus fuit illa dom^o delecta r calcata. Ite ista maioritas
duratōis nō v' esse alie' gte notabilis. alt' em lapis vi
ceret maioris honoz' r gle qz natura hūana. qz ē maior
duratōis. Ite si p'p'ent' duratōnē dom^o scde fm iude
os dicētes eā durasse. cccc. an. hebim' qz p'ia dom^o pl'
durauit. qz p'leo anni fuerūt a q'ro anno ialomōis in q'
fundata ē dom^o p'ia usqz ad. r. annū sedechie in q' de
structa fuit. qz fuerūt āni. cccc. r. q. p'putādo tpa regē in
terminioz in. q. r. q. Reg. p'fecta aut' fuit. r. āno ialo
mōis r h'ent' p'fecta. cccc. r. sic pl' qz scda durauit. si
accipit duratō scde dom^o r m p'putatōnē iudeoz. lz aut
dom^o scda pl' durauit. r. s. dicit' ē. r. ista obiectio ē effi
car' p' iudeos. qz p'cedit ex i'p'positōnē p'putatōis eoz quā
reputat' v'ca. r. qz ex p'dicta autōitate aggei qz tps ad
uētus xpi ē p'p'entū. r. r. restat ofidere qz in p'dicta aucte
v' dubiu. s. qz in aduētū desiderati cūct' gētibz sit imple
tū qz ibi dicit. Ad huc modicu r mouebo nō solū terrā. s
eclā. Dm ē qz celū i aduētū xpi motū ē large accipiēdo
motū p oi inouatōe qz magna inouatio i celo apparuit
qz in natūitate xpi noua stella ē visa. p' qd reges vene
rūt ad ipm adorādū. Ite circa illō tps. s. tpe herodis sub
q' nar' ē tps i iudea de q' mag' loquit' p'ba qz de h'is ter
ris fuit maxim' terremot' intū qz gētes p'inq' credebāt
qz in iudea null' hō remāssisset vt dic' Joseph' i p'io li. s
iudaico bello. r. ex h' arguit' p'babilit' aliquā p'uctioez
fuisse planetaz notabile sine cōstellatōnē ex q'bz solent
accidere talia. Q. aut' mote tūc fuerūt oēs gētes p. qz i
minere xpi natūitate p'cepit cesar augus' describi vni
uersum mādū. r. oēs gētes romanor tributarios se p'fite
ri. r. p'pterea singl' ibāt ad loca vū erāt ordi ad p'dicta
faciēda p' qd etiā ioseph de galylea ascēdit in berpleez
cū maria sibi despōsata p'gnate vt ibi p'fiteret vtz Lu. q.
ca. In iudea etiā tūc fuit facta magna p'motio. qz qdam
noie iudas natōne galyle'. publice asserbat iudeis eē il
licitū p'gnoscerē aliū dñm p'ter deū. r. mlti iudei secuti s'f
ipm r p'ea sterfecti ab exercitu romanor vt dic' Joseph'
q. li. anciq' r. idē h' Act. v. An hos dies extitit iudas rē.
de p'motioe aut' maris nō oz exēplū ponere. qz frequēter
solet accidere. Ite qz tēpus aduēt' xpi sit p'pletū. p. p. au
toritatē Bas. r. vbi angls gabriel instruit eū de tpe ad
uētus xpi di. lz. hebdomade abbreviate sunt sup' p'pl'm
tū r sup' rē tuā sc'ā s' vt p'sumeret p'uaricatio r finē ac
cipiat penū r delect' imiq'tas r adducat iusticia sempit'
na r implebit' visio r p'p'etia r vngat' sc'ā s'ctōy. Ad intel
lectū hui' p'p'etie p'io vidēdū ē q' h'ic accipiat' hebdo
mada v' hebdomadas. qd idē ē. In sacra ei' scriptura ac
cipit' hebdomada dupl'. vno mō p tpe septē diez. et h'
mō cōiter accipit'. nā h' mō loquit' scriptura de hebdoma

da. Leuit. xxiij. vbi dicit' qz septē hebdomade accipiēde s'f
a feto pasce q' facit. r. h. dies. r. l. die celebrānū ē festū
pentecostes. Alio mō accipit' hebdomada p tpe septēz
annoz. r h' mō loquit' scriptura leuit. xxi. vbi dicit'. Tu
merabis. v. hebdomadas ānoz q' faciūt. r. h. ānos. r. l.
annos seqns dicit' iubile'. q' apō iudeos dicit' ānus remissio
nis. nō inuenit' aut' hebdomada posse accipi' pl' bō mo
dis. r to h' nō pot accipi' p hebdomada diez. qz als tota
p'p'etia danielis fuisse p'pleta infra annū r diuiniūm.
p locū a diuisione opter qz accipiat' p hebdomada ān
noz. r in h' oēs catholici r hebrei pueniūt s'z differūt in
h' qz aliq' catholici vt Beda r aliq' dicit' qz isti anni intel
ligēdi sunt anni lunares q' breuiores sunt annis solaribz
r. dieb' mo' aut' fuit aa h' dōm ex duobz. p'io ex tertio.
qz dicit' Hebdomade abbreviate. r sicut dicit' ē anni luna
res sunt breuiores solaribz. r p' h' hebdomade annoz
lunariū s'f breuiores. Scō qz angls loq'bat danieli qui
erat hebreus r iudei p'p'urabāt p annos lunares. vt dicit'
Beda r to angelus posuit nūez p'dictoz lunariū. sed sal
ua reuerētia bede vtrūqz videt' falsum esse. qz in hebreo
nō ponit' abbreviate in d'structionē seu d'iminutionē.
pur sonat. s. ponit' p'ale pur denotat' t'p's d'eterminatōz
id est nō plus neg' min'. S'it scōm v' s'lm. Si em iudei
haberēt annū breuiorē. r. dieb' qz ann' solar' q' v'rimur
cū fm legē teneant' p'io mēse cuiuslibet anni facere pa
sca in die d'eterminato. s. decimaseta die p'imi mēsis.
seq'ret' qz pasca iudeoz hui' anni āncederet seu anticipa
ret pasca anni p'cedētis in. r. dieb' r eodē mō pasca āni
sequētis p'cederet p. r. dies ad qd seq'ret' qz ipi eccebra
rent pasca suā ex obligatiōe p'cepti infra breue t'p's in q'
libet mēse totius anni. Hoc aut' apper' manifeste s'lm ex
v'lu eoz. s. q' em faciūt eodē t'pe. r to p'z qz p'p'urāt p annos
solares sicut r nos. licet em incipiāt ipi mēses a lunatis
onibz. r. t'p's ann' apō eoz h'z. r. h. lunatiōes. ita qz per
embolismos faciūt equationē t'p's. sic p'p'urāt p ānos
solares sicut nos. dato t'p's qz p'p'urāt p annos lunares.
nihilomin' haberet' p'positū nēm vt videbit'. Scō vidē
dū est qz annos p'p'urāt' hebdomade p'dictē. r p'z p' h' qz
si multiplicent' lxx. p' septē. resultāt. cccc. lxx. r. sic. lxx. p'
dicte hebdomade p'p'urāt' annos. cccc. Tertio vidēdū
est a q' anno incipiat' p'putatio istaz hebdomadaz. r di
cūt' aliq' iudei qz incipit' ab. r. anno regis sedechie quā
do destructū ē primū templū. Aliq' dicit' qz incipit' a p'io
anno d'arq' regis mcdi. qz illo t'pe dixit' ista angelus Da
niel. Aliq' dicit' qz incipit' a reditu captiuitatis sub 300
babeleuce. anno. q. cyri regis p'ar. Aliq' dicit' qz incipit'
a s. 60 anno regni artaxerxis qz missus est neemias ad
rædificandū ciuitatē sc'ā. q' aut' istaz op'inionē sit ves
ta r aliaz improbatōnē omittō p'pter p'licitatē vitandā.
qz istud diffuse scripsi sup' danielē. r fm oēs istas tres
p'putatiōes habebit' sufficēter p'positū scz qz t'p's aduēt'
tus xpi sit p'p'entū. qd p'z qz angelus d'eterminatē assignat
cccc. annos vsqz quo impleat' visio r p'p'etia r vngat'
sanctissanctoz. r. p'p'us. Sed q'nterē qz incipiant' āni so
lares vel lunares r vbi dicit' incipiat' p'putatio sui p'dca.
qz inferius nō pot accipi' qz in scō anno artaxerxis to
tū t'p's p'dictū iam diu est p'p'entū r h' sufficit ad p'p'ost'
tū nfm. Si aut' aliq' velit plenus videre q'nter iste nūe
rus annoz p'dictus impletus ē p' p'ces singulas r q'nter
in medio hebdomade vltime passus ē xpus rē. q' facit
ad p'p'ositionez hui' t'p's pot' recurrere ad id qd scripsi
sup' danielē vbi ista diffuse tractaui r d'riadicta vt ponit'
i'probauit. v' b' volo remouere q'ndā solutiōnē f'las r et
ronē quā dat' r. a. ad rōem p'dictā dicit' qz ille septua
ginta hebdomade non continent tempus p'p'ecium vsqz
ad Christi aduentum et passionis eius mysterium. vt

predicti est s; tunc tps pccatum a destructioe primi repli
vsq; ad destructioe scdi p rytu r vespasianu. d. Et. lxx. p.
cile hebdomade fut. i. p. finite sup pph tuu r s; vrb tuu
qstis venit pfecta captivitas ipoz q sca e p romanos
coburetes civitate r replu et eycetes inde plm iudai
cu. Et sumet pu arcatio. i. vt desistat a puaricatioib;
castigati p pdi: ta captivitate r afflictos vt delect mqtas
eoz. s. p captivitate r afflictos pccata q est eis p pena vt
dicit. Et adducit iusticia sempiterna. i. vt i esnu iustificet
p pdicta captivitate p pctis pena tolerado. Et sic finalit
impleat visio r ppheta. i. visioes d rpo pmissis p pphas
Et vngat sanctus eoz. i. archa dsi r vasa sanctuaru q re
cupabunt p messia in fine h' captivitate indeoz vctura
vt dicit. S; qntu debeat durare ista captivitas no dr. et
p his dterminatu aduet rpi tps hieno dntur. Qualif
ast exponat ista seqnt hic omittit. tuz q no est necessa
riu ad positu. tu q dntur se tractau h sup danielcm.
Q; aut ista expositio sit falsa et ertorta facta p eos pty
p istam pcedente. vbi dr q angel' gabriel venit pof era
tionem daniel oratis p liberatone ppi ad declaradu cran
dionem sine petitis. r to no solu nu ciavit et liberatoez
de captivitate babilonica s; et pfecta liberatodem fienda
p rpin. de q principali daniel orabat. r to dicere q ange
lus veniebat ad dntadu dntu pfecta liberatoez sui
populi. nullu certu tps liberatois fiende p rpin. h est
valde absurdu r pcedente lre s; tu. qz angel' no venisset
ad solatorem daniel s; magis ad el' desolatorem. Ites q
dicit qd p captivitate in q fut desistat a puaricatioib;
h manifeste est falsu. qz sup oes getes intredit sortilegus
et auguris vt sciunt illi q nouerit facta illoz. r tu illa
marie pbibent in lege diuina. sic p; in Deut. r eto. et in
plurib; alijs locis re. te. Ites q dicit impleri visioes p
pphetaz p merita eoz est id qd dr Deut. r. Scito q no
pp iustificatoes tuas dnt dr tu dederit tui hae i pos
sessione r. r multo min' pp iusticias eoz e implenda p
nullu. r marie qz de ea scribit Esa. viij. Et erit ad lapy
de offensiois r petra scandali duabo domib; isrl. Ites
q dicit p vinctoem saneti scoy intelligi vinctoem arche
et sanctuaru q recubant p messia regē. h est id qd dr
Diere. ij. Cuiq; multiplicati fuerit r creuerit i ter
ra isrl in dieb; ill' ait dnt. no dicit vltra archa testamti
dnt. neq; ascendet supra eoz neq; recordabunt illi' neq; vsi
rabunt nec fiet vltra. h est dicit q ceremonie re. r. s. s.
oino cessauerit p' passionē rpi. extitit eni fuisse mortue.
plurib; etiā alijs modis argumētam sup dantele s; pdi
entertore. s; ista ad pns sufficiat. Ites pbat tps aduet
rpi esse pccatu p id Dani. ij. vbi dr q nabuch. vidit sta
tuā magnā. hui' aut statue caput ex auro purissimo et
optimo fuit. pect' ar r brachia ex argēto puro. venter r
pedes ei' et femora ex cre. tibie aut fertee r. seqf. Ab
scelus e lapis d mote sine manib; r percussit statuā in pe
dib; ei' ferreis r fectilib; r cōmunit eos. p hē ar statuā
dsignant qtuor regna magna sibi i orbe succedētia. s; n
q daniel dicit' inspicit' ibidē exposuit. pmissi e regnū
ealdeoz qd significat p caput aureū. vt ibidē dr. Scdm
e regnū piaz qd significat p argētū qd subiecit sibi regnū
ealdeoz. tertiu est regnū grecoz seu alexandri qd p es
significat qd subiecit sibi regnū piaz. qntu est regnum
romanoz qd p ferrū designat. qd subiecit sibi regnū gre
coz r alia regna mudi. sicut ferrū domat oia alia metal
la. p lapidē aut abscisum de mote sine manib; designa
tur tpe rps s; sine regnū ei'. cui subieciendū erat ro
manoz in peritū. vt pccat. Ista ar pleni' declarau sup
dantele. s; pono h breuiter. q in pdicta expositioe omis
sio positores tā catholici q; hebreoz concordant. Tunc
suppositos arguo sic. q; in pdicta ppheta. expmū

q ille cui subieciendū erat regnū romanoz erat ipse rps
cum hoc tps completū sit tpe Constantini r siluestri pa
pe q tpe romanū impium p fidē verā subieciendū est iesu
filio vrginis marie. patet q ipse est ver' rps et messias.
Post q; aut pbatū est tps aduet' rpi pteritū p scriptu
rā canonicā. hoc idē etiā pbat p glosas. r dicta doctoz
hebreoz apud eos autētica. vli. Ma. vlt. dr. Anteq; par
turiret peperit. glosa hebreoz. Quia anteq; nat' fuisset
ille q in futurū vituā rededit natus fuit redetoz. gāi
natiuitatē. Iti qui civitate destruxit. pplm captiuauit
r seruituti exposuit. intantū q dabant triginta iudei p
nimo argenteo. vt dicit Aug. flor. fuit natiuitas ipi rpi
hoc idē pty p trāslatōem chaldaicā ibidē. Ab hac nō
erit ei venies angustia r redimet. r adhuc non venit ei
tremor cū doloz; pp partū reuelabit rex messias. do
lor eni r angustia pty expmū mā calamitatem
quā sustinuerit iudei in obfione Tyti r vespasiani. ergo
ante obfione illā r miseriā illā; venit christus hoc co
cedunt multi apd eos. dicit q ipse rps natus sit in die
destructiois repli. S; cū ab illo tpe flurest. Ites. cxxxv.
anni. qrit ab ipis vbi sit ipse rps. r vbi p tū tps fuerit.
Et dicit aliq q ipse cū angel' viues in eo mō quo moy
ses vixit. el. dieb; in monte s;nat et expectat pceptū dnt
ad se ostendū. Alij dicit q ei vltra mōtes caspios ex
pectans pceptū dnt de liberatōe ppli. Alij dicit q va
dit p mundū. sicut paup r leprosus r hūiliatus p' pec
cata populi. s; m q dr Esa. liij. Et nos rept. taurim' est qst
leprosum r. quousq; appareat ex pcepto dnt in virtute
ad liberatōem filioz isrl' de future r miseria in q su
nalis autē varietas ostidit manifeste q dictuz eoz qntū.
ad hoc est ficticiuz. sed ver' est quo ad hocq; tempus ad
uentus christi iam diu est pteritū. Item hoc idē pty
per quādā traditōem apud eos autētica. r cōtinetur
in quocā libro qui apd eos vocat liber iudicū vrdina
rioz traditus a domo helye. La dicit pul' eiusq; ser milia
an. erit mundus. duo milia vanitatis. duo milia legis
duo milia messie. Ad intellectū huius scidū q hebrei
dicūt hoc fuisse dictū a filio mulieris sareptane quem
suicitauit helyas qui etiā postea habuit spm pphetie
et pphetauit de duratōe mudi q duraret. vt dictuz est
ser milia annoz. duo milia autē dicit tempus vanita
tis. quia a principio mudi vsq; ad vocatōem abrae. qz
dictū est ei a domino. Egredere de terra tua r. Desi. rj
mundus defurerat in vanitate peccatorū. Nūmo per
luxuriā. vt patz tempe hoc; propter quod factū est di
luuiū. qz ois caro corrupat viā suam. Scdo p idolatriā
post diluuiū. qm circa natiuitatē abrae totus mūdus
erat idolatrie dedit'. ipse aut p'io ausus ē publice vni
creatorē r deum pdicare. vt dicit Iosephus p'io libro
antiquitatū. et istud tempus durauit p duo milia anno
rum. r. r. x. quia abraā habuit. lxx. ānos āndo vocat'
est. et tunc aut incepit temp' leg' quia lectū daf nisi po
pulo adunato. p abraā aut incepit ppls adūnari sub fi
de vni' dei r ad legē suscipiendā disponi. pp qd abrae
dara est lex circūcisionis ad distinctōem istius populi
qui erat legē acceptur' ab alijs populis. ab dno aut tpe
scz a vocatione abrae vsq; ad natiuitatē christi flurest
duo milia annoz. nisi q deficient. r. r. Si igitur acci
piatur. r. r. ij. qui superabūdant vltra duo milia pdicta
que dicitur tpa vanitatis. habebimus quattuor milia
annoz a principio mundi vsq; ad natiuitatem christi
nisi q r efficiunt quinq; anni. Si igitur quicq; annū qbus
christus latuit in egypto ppter psecutionem herodis
ingitū pccentū. ita q dies messie incipiant com
putari ab illo tpe de egypto ē reuersus habebimus de
p'ncipio mudi quattuor milia annoz vsq; ad dies messi

scz. 2000. vanitatis. 2000. legis fm pphiaz pdicti. **U**tr
aut dies xpi debeat tm durare p duo milia annoz vl pl
vel min no me intro muto qz tunc mudi determinadū
d. cere nō intēdo. sed sufficit mibi fm pdictā traditōez
iudcoz qz tps aduēt xpi hū pteritū. ex qz iā dictū ē qz trā
herit a p. incipio mudi qtuor milia annoz qz a p. nca.
pio mudi ipi pputat. v. milia. r. lxx. ānos vsqz ad annum
dñi. 1302. qz pñs opus fuit scriptū. Item ouede xopolitū
p rōez et scriptura sūptā. pñsiderāo em pcessus ve. te. ap
paret qz qdū tūqz uti fuerūt seruierēs deo fuerūt in sta
tu pspero. a li aliqñ fuerūt captiuati r afflicti. h fuit pñ
p. tm pñi illi. nūc aut ita ē qz aī captiuitatē babiloni
ca fuerūt idolatre pessimi r occisores pphay eos apert s
ppibitū. utiqz qz repleuerūt ciuitatē rsm sāguie. pphay
vlqz ad os vt dr. uij. Reg. Et mltā alia fecerūt pp qz capti
uati sūt i babilonia r illa captiuitas nō durauit nisi per
lxx. an. Cū aut captiuitas i qz sunt nūc durauerit p ānos
mille ducentos triginta quicqz. nec adhuc appet eoz libera
tio de pñio. o3 o3 pcedere qz pñm ppter qd tādū capti
uati sunt. fuit mai' qz pñā pcedētā captiuitatē babiloni
cā cū pena debeat rñdere pñō. h aut nō pōt dici nisi pp
illū grauisimū pñm qz pñm eis i lege r pphiaz pñm hūz
negātes r pñeuerēs crudeliter occiderūt. qz p reditum
captiuitatē babilonice nō legūt idolatrasse r pphiaz oec
dille r tāta crumia ppetrasse i alijs sic an. r to rōnabilr n
pōt assignari cū tāte captiuitatē r miserie nisi illa qz dca
e. i. qz nō pñuerūt tps uisitatiois sue. vt Lu. xij. h aut dic
rabi moyses in li. i. iud. ordinaroz. **J**esus nazaren' uisus
est eē melias r interfect' ē p domū iudicij r tpe fuit cā
r pmeruit vt destrueret istū i gladio. Itē doctrina aliq
declarat qz h duplr. Uno mō p reductionē ad pñci
pia euidētia r h mō declarat vras eoz qz iubiact' facult
tari naturalis intellectus. Alio mō p diuinū testimoniū s
scz qñ ad affirmatiōē tal' doctrine fuit tale miraculū de qz
certū ē qz nō pñ fieri nisi v tute diuina. sic ē sulcratio mo
tu. uliāto cecr r pñia. Costat igit' qz nullo mō de' pñ ee
reus falsitatis. r iō si tale miraculū vel fac. ū diuina p
petrat ad declarā' o3 alie' doctrine sufficēter p iudicij pō
litū. i. talē doctrinā esse vram. r h mō declarata est vras
eoz qz excedit intellect' facultatē. sic pñ qz h mō decla
rata ē vras qz dicta ē p moysen ioseph r pñm. Itē autē
ita ē qz opa diuina sunt mltā valde r māifeste facta sūt ad
claratiōē xpi r doctrine ei' r suoz. vtz p scriptozes verif
simos r tamā publicā vsqz nūc pñuata qz i talibz facit
sufficēter fide. sic firmū tenem'. **I**st. fuisse pñm r pla
tonē. r tñ nō pñm' ide aliā pbatōē nisi p tamā publicā
igē etiā sic fuit d doctrina xpi. h etiā p3 p libros apud iu
deos autēnticos. **S**cribit ei i quocā lit. ello qz apd eos in
titulā de iesu nazaren' generatiōe. qz leprosoz mūdauit r
clandū ex vtero mris sue stare fecit. r mortuū suscitauit.
r mltā alia qz fieri nō poterāt nisi v tute diuina. s: in ibi
de qz talia fecerāt v tute nois tetragrāmatō. qz qz sciret il
lud debito mō pñciare possz v tute illi' miracula face
re vt in eo. li. di. pñs aut nazaren' pñciatiōē illi' noi
muntis didicit vt ibidē dr qz i tēplo dñi lapidē sup quem
steterat archa dñi atiqz' iuenit i qz erat scriptū tale nom
erpositū. vocat' at' exposito illi' nois descriptio r veter
miatio qz debeat pñciari. h at' h dictū nō sūt v m. tñ ex
h p iudeos hē argumētū. qz nomē dñi tetragrāmatō qz ē
inter alia noia scīssimū fm eos nō pōt hē v tute ad agē
dñali qd pñū honoz diuio h magi adid qz ē honoz di
uino pñm. Cū igit' dicit qz v tute illi' nois ihs nazare
n' fecerat miracula o3 eos pcedere qz doctrina xpi ad c'
firmatiōē faciebat talia miracula nō erat falsa nec hono
ri diuio pñā. h magi pñā. cū qz docuerit se eē v m deū
vex ipm a deo missū r v m hoies. seqz p pñs qz istū sit. ve
tū. alr seqz qz ipē fuisse filijs ppha r ascriberet sibi blas

phematorie dimitatē. r qz ad affirmatiōē illi' flitaz fuisse
facta vā miracula v tute diuī nois scīssimū r tñ de' m e'
v tute talia miracula fierēt qz alta v tute fieri nō pñt. esset
teit' falsitaz qz ē icōnēns. **I**te pñciatio ciuilitatē
nois nō pōt talia facere h sol' de' talia fecit. r facit ad i
uocatiōē sui nois r v tute si igit' tps v tute nois pñciari fe
cit pñciatō. o3 pcedere qz illa fec' v tute diuina r pñs qz do
ctina ei' ad c' affirmatiōē. talia fec' fuit vā cū dñs nō poss
sit esse testis falsitaz. vt. s. dictū est. hec ē r alia vt dices
re ioseph' epñse qz fuit marim' historiograph' uideoz et
apd eos autēntic'. r ic' ei sic li. xij. ānqz ratiū describēs tē
pora tybertij cesar' sub qz pass' ē ihs inqz fuit hūde tps
ihs sapiēs v r. h tñ cū vix noiare fas ē. erat ei mirabilitā
opm effector r doctor eoz hoim' qz libatē audiūt ea qz ve
ra sunt. r mltos qdē uideoz r mltos ex gentibz sibi ad
iūrit' xps h erat. hūc accusatiōz pñoz nē getis viroz cū
plaz i cruce agēdū decemisset nō deseruerāt eū hī qz ab i
tūo dilexerāt eū. appuit ei eis itez viuz' fm qz diuiz' tps
rati pñe vel hec vel aliā de eo i mirabilia miracula fu
tura eē pauerat. **I**te qñ scripta dic' aliqz furuz r vefm
nat tps modū r locū. r si oia ista pcurrāt i vñū. māifeste
p3 qd ill' qz fuerat pñciatū ē adimpletū. facta sūt scriptura
p pñciatōē aduētū xpi vtz i mltis locis. defmāuit etiā tps
veniedū. vt qñ fieret trāslatio regni. vt hē. **B**en. xlv. **N**on
aufere' sceptra de iuda r. s. s. s. loc' nascēdū rē. **D**icēe. v
Et tu bethlee r. s. s. s. modū vinedū. s. qz xps i paupate vi
ueret **F**ach. ix. **E**cce ter tu' venit iust' r saluator ipē pau
per r c. detemāuit scriptura modū moniedū. s. qz in hu
militate r patia ex pre ipi' pñone xpi. h i crudelitate ma
xima ex pte ipoz occidētū eū. vt hē. **S**a. liij. tāqz onis ad
ocasiōē ducit' ē r c. cū aut hec oia manifeste sint adim
pleta de iesu nazareno rōnabilr pcludit' qz ipē sit verus
xps. **S**z h arguit iudei mltipr. pñio p id qz hē. **S**a.
ij. vbi loquit' de aduēt' xpi dicit. **E**rit i nouissimis diebz
pñatus mōs mōs dñi i v tute mōtū r c. sequit'. **C**onstat
gladios suos i vomeres r lāceas suas i falces non leua
bit gēs h gentē gladiū. nec exercitabuntur vltra ad pre
litū. **E**t bis enī formāt qdrupler argumētū. **P**rimo ex
h. **E**rit in nouissimis diebz. **J**esus autem non fuit i no
uissimis diebz. quia post natiuitatē ei' fluxerāt mlti
ta tpa. igit' nō fuit xps c' aduēt' pñm. i. nouissimis die
bz. **S**ecō ex eo qz subdit' qz mōs dom' dñi erit i v tute
tice mōtū. **H**ōs enī ille s: mōs syō vbi fuit tēplū edifi
catū h mōs ille i aliqz nō ē eleuat'. g' adhuc nō vēr' xps.
vt occasiōe h' vbi dicit' aliqz doctozes hebreoz qz dñs
vñ portare mōtē thabo: i mōtē sy nai r mōtē carneli ad
locū vbi ē i rsm. r sup v tute istoz mōtū ponere mōtē sy
on. h at' nōdū ē adimpletū. g' rē. **T**ertio arguit' ex ea qz
subdit'. **E**t stnēt ad eū oēs gētes. qz nō oēs gētes credide
rūt in ihm nazarenū nec adhuc credūt. igit' nō fuit xpus.
Quarto p id qz subdit'. **N**ō leuabit gēs h gētē gladiū
r c. qz nō cessauerūt bella p orbē vtz māifeste r matie qz
p mōtē iesu i iudea fuerūt bella atrocissima tpe tyri et
vespeshant. igit' ipē nō fuit ver' xps. **A**d primū dōm ē.
qz dies nouissimi dicunt' se. dñs messie in sacra scriptu
ra quāqz fm doctozes hebreoz debēt ad minus durare
p duo milia annoz. vtz ex pdictis. r nō solū dies messie
dicuntur dies nouissimi h etiā aliqz tpa ipm pñm pcedē
tia vtz **B**en. xlv. vbi patriarcha iacob dicit' filijs suis.
Congregamini vt annūciem' qz ventura sunt nouissimis
diebz r ibidem non solum denūciat de aduentu xpi.
sed de multis alijs qz impleta sunt tpa regum ist' r iudi
cum. vt patet l'fam intueti' r etiā fm expositoēs hebreo
rum. r iō non valet pñciatū argumentum. **A**d scōm
argumentū est dicendū qz eleuatio montis syon nō in
telligit' fm locale eleuatiōē vt intelligit' iudei h fm mo
bilitatē r signoz magnitudinem. **P**ra etiā qz dicit' **R**abi

sa. magnus doctor apud eos hoc est dictum qd tanta signa
et maiora debent fieri in aduentu xpi in mote syon qd in p
dictis alijs motibz. Et prz ipletu p ihm nazarenu qd illi
minuit cecum natu et sanauit languidum i pbatica pulcra
et multa alia miracula fecit ibi. **B**ide etia spm scdm apo
stolis dedit qd fuit maxima miracula. qd hoies idiote et
simplices habuerunt noticiam pfectam scripturarum et loqubant id
omata oim linguaz. **S**i aut diceret qd hec solutio sumat
ex euagelio. et io no est efficax qd nec valet. qd ad pbam
dm aliqd iudeis optet vtr scripturis apd eos anteqm in
ridedo eozside dicitis. dico qd h no os sp. **I**te no sola eu
geliste fecerunt xpm miracula fecisse vera. **S**ed etia doctores
hebreor vtz ex pdictis. ppter qd ista solutio hz efficaciaz
ex eoz libris. **A**d tertiu e ddm qd ibi e distributio p ge
neribz singulor et no p singulis gener. **S**icut dicit qd omne
aial fuit in archa noe. qd de singulis spbz aialiu fuerunt ali
qui crediderunt in xpo vtz p diffusionem fidei in toto orbe
Alter pot dici qd ois in sacra scriptura ponit p multis
aliqz et frequenter. sicut h. **R**eg. xvij. **D**icit absolou er
oēs vtri ist melius ad pccatu. **T**ertiu est em. qd ibi no erat
oēs vtri ist ptes hz multi. et sic e in pposito. qd multi co
uersi sunt de gentibz ad fide catholica etia tpe aploium
qd in oim terris erunt sonus eoz. s. pdicationis et annuci
ationis fidei xpiane. **A**d qrtu est ddm qd circa tpa xpi
fuit par diuina in toto orbe. et maxime in iudea. qd p
ex h qd imminente nauitate xpi pacificatis oibz regnis
et sub imperio romano redactis pceptu fuit a cesare au
gusto vt describeret vniuersis ordis et ab illo tpe vs ad
xl. annu post passionem xpi qm inceperunt iudei rebellare ro
manis no legunt aliq bella notabilia fuisse in iudea nec
iudeos vfos fuisse armis. qd terra illa custodiebat a me
litis romanis. et io pbabile est qd tuc ppter diuinitatem
xpi pacis iudei infra qbz prius vtebant in bellis mu
tauerunt in infra agriculture apta sicut sensibilibz vici
mus fieri in terris vbi e par diuina. et io dicit in auctori
tate pdicta. **C**onstabunt gladios et qd qd aut subdit. **N**o sena
bit ges qd gete et. si ipoztat pacem eternitate hz diuinitate
vbi sit hem? **V**ltra. **I** heb. h. **A**d. qd dictio no fcat eterni
tate. vtz. **U**q. **R**eg. vi. vbi nos hem? **E**t vltra no venerunt
latrones syrie in terra isrl. in heb. h. **A**d. vel aaz et tamē
certu e qd ibi no imposita eternitate. qd frequenter postea
syri inuaserunt et depdati sunt terra isrl. hz ipoztat diuini
tate xpi ad loqui tpe. hz ne ill accidat sic accidit ill qd i
samaru deduxit helze de qd e ibi s. rmo. **Q**uinto ar
guit ibi iudei qd aduentu xpi. p h qd hz **S**taie. n. **A**gredief
vga de radice yesse et. vbi scriptura loquit de aduentu
xpi etia fm oēs doctores hebreor et catholicos. **D**equis
ibide. **H**abitabit lupus cu agno et p dms cu hedo accuba
bit. et sequit ibide. **D**electabit in fans ab vber sup foras
men aspidis et in cauerna reguli qd ab lactatus fuerit ma
nu sua nutret. **D**icit sic iudei qd i aduentu xpi aialia silue
stria debet se domesticare sic qd pacifice habitabit cum
aialibz naturaliter mansuetus. et aialia venenosa no no
cebnt hoby vel pueris. imo secure infantes cu eis ludet
hoc aut no est impletu. vtz ad sensum igit no vtr xpus.
Ad h est ddm qd ibi e locutio metaphorica. qd ibi no
minat hoies noibo aialibz. **S**ic hz **S**en. xlv. vbi hz. **B**e
niamin sup? rapax et. et ibide. **S**epalum certus emissi
rius. et ibide. **D**asi. **C**oluber in via. **E**t igit ddm est in p
posito qd iudei et gentiles qd prius erant adinice nociu
oiosi pccifice sil habitabit uerit ad fide xpi vt dicit **A**c.
vii. **P**ulchritudinis credentiu erat co vnu et aia vna. et ff
illo tpe fuerit ad fide xpi uerit aliq gentiles vtz eode li
bro et eode mo exponendu e de pueris. qd seqt. et de aialibz
venenoz. qd simplices et pueri no ledunt ab eis q ante ois

uersionem ad fidem xpi erant veneno infidelitatis et p
fidei repleti. **A**d aut talis mod? loquedi sit in pdicta ca.
Sta. p. p id qd pmitit ibi qd stirpe yesse vocat vga. similit
ter ipm ihm vocat flore cu dicit. **E**t flos de radice et? ad
cendet et. et hz cu subdit. **E**rit in terra cingulu lumbor
eius et fides cinctoz renu eius. **E**t amitte hz qd ibi cin
gulu et cinctozu metaphorice accipiunt et hec oia patet
p translatione chaldaica q sic hz. **E**rit in terra cingulu lū
bor eius et fides cinctozu renu eius vbi nos habemus
Habitabit lup? cu agno ibi. **D**equis. et t par in diebz eius
multiplicabit. **E**t qd p. qd e locutio metaphorica. potest
etia dici qd adimpletu est ad istam in fidelibz xpi. qd fere
mansueti facte sunt frequenter eoz fidelibz xpi eoz deuot
rationi expolite. sicut bestie venenose no poterat eis nocere
vt eis saluator pmiserat in euagelio. **P**edi gobis vtz
tunc calcandi sup serpentes et scorpiones et. **E**t actum
xviij. dicit qd paulus percussus a vipera i nullo letus e ppter
qd barbari videtes hz admirantes dicebant ipm esse deum.
vtz ibide. **S**exto arguit p id qd hz **D**eus. et dicit ad car
dines celi fueris dissipatus inde retraher te vna de? tu?
et assumet atqz introducet te in terra quā possederit pa
tres tui et. **E**t hz ibi arguit cu simus vspu p totu mu
du et no pgregari sequit qd no vnerit xps **A**d h e ddm
qd hz fuit impletu in reditu eoz de captiuitate babilonia
ca hz hoc arguit p id qd hz **E**zech. xxiij. **E**t dicit ego
vna eoz eo qd trāstuleri eos i nationes et pgregaueri eoz
sup terra sua et no dereliqui quecuqz er eis ibi. **P**ulti
em derelicti sunt de captiuitate babilonica et assirioru.
qd no oēs reuersi sunt. **I**git tuc no fuit impletu xps xpi.
Ad h ddm qd nulli fuerit ibi derelicti qd voluerit reu
erit. qd cyrus qd erat monarcha i oibz illis regnis dedit
lram generale oibz reuerredt. imo etia manera dedit re
uerredt. vtz **S**taie. i. et io in h impletu est vbi **E**zech.
et ipmo moysi qd nullus derelict? est ibi qd voluerit reuer
ri. illi aut qd noluerit facti sunt indigni diuino beneficio
Alter pot dici sic. qd pdicta pgregatio pot intelligi p sy
dem et caritate qd pgregatio e p xpm ihm. fm qd exponit
Iob. cap. i. vbi dicit qd cayphas pphetavit qd iellus erat
mortuus p gete et no tui p gete hz vtz filios dei qd erant
vspu pgregati in vnu. nullus aut extra hanc pgregatōes
derelinquit qd velit intrare. qd nulli claudat gremiu eccle
sie. **S**eptio arguit iudei p id qd hz **S**ach. vi. et oēs
nomē eius. **T**ranslatio aut chaldaica sic hz **M**elias no
men eius. **E**t qd p. qd de xpo intelligit et sequit in eadem
auctoritate. **E**t edificabit templū dñs. **A**bus aut no edi
ficauit aliq templū dño igit no fuit xpus. **A**d h e di
cendu qd hec auctoritas intelligit de sebo templo edifi
cato p zorobabel vt dicit ra. sa. doctor eoz. et io ex hoc co
tra nos non habent argumentum. sed dato qd intelliga
tur de christo ad litteram est dicendum qd ipse edificauit
templum de lapidibz vniuz et spūalibus. vtz de ipis fide
libz et talis edificatio debeatur ipi xpo que est perfe
cissima vnde sup illud **S**en. xviij. **N**on est hic aliud ni
si domus dei et. a. domus que edificata est in terris nil
est respectu domus celestis. **I**lla proprie edificatur ex
lapidibus vniuz. videlicet ex fidelibus in pscnti et pagina
tis adinucem et pglutinis p gratiam et in futuro per
gloriam. vbi habetur glofa hebraica qd patriarcha **J**a
cob vidit dei domum edificandam in terris et domum
dei in celis. adeo dicit **N**on est hic aliud et. **S**eptimo
arguit p id quod habetur **D**iere. xviij. **E**cce dies vniuz
vni dicit dominus et suscitabo dauid germ en iustu et.
quod de christo intelligit vt est supra allegatum. **E**t
subditur ibidem. **I**n diebus illis saluabitur iuda et.

